

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

05-08-178М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«Географія та економіка міжнародного туризму»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійними програмами спеціальностей
241 «Готельно-ресторанна справа»,
242 «Туризм і рекреація» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості ННІАЗ.
Протокол № 6 від 10.02.2026 р.

Рівне - 2026

Методичні вказівки до виконання практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Географія та економіка міжнародного туризму» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм і рекреація» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Калько А. Д., Коротун С. І., Скорина Т. М., Яковишина М. С. Рівне : НУВГП, 2026. 39 с.

Укладачі: Калько А. Д., д.геогр.н., професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи; Коротун С. І. к.геогр.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи; Скорина Т. М., к.е.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи; Яковишина М. С., старший викладач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Відповідальний за випуск – Коротун С. І., канд. геогр. наук, доцент, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Керівник групи забезпечення спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
Коротун С. І.

Керівник групи забезпечення спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»
Конарівська О. Б.

Попередня версія методичних вказівок: 05-08-90

© А. Д. Калько,
С. І. Коротун,
Т. М. Скорина,
М. С. Яковишина, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

Вступ	3
Практична робота № 1 Становлення індустрії туризму	5
Практична робота № 2 Туристичне регіонаознавство	7
Практична робота № 3 Сучасні показники міжнародної статистики в туризмі	8
Практична робота № 4 Міжнародні нормативно-правові акти	9
Практична робота № 5 Туроператорська і турагентська діяльність	10
Практична робота № 6 Міжнародні і національні туристські організації	11
Практична робота № 7 Туристські формальності	12
Практична робота № 8 Міжнародний ринок туристичних послуг	13
Практична робота № 9 Міжнародні готельні та ресторanni мережі	14
Практична робота № 10 Транспортні перевезення в міжнародному туризмі	15
Практична робота № 11 Страхування і безпека туристів	17
Практична робота № 12 Напрямки основних туристичних потоків за регіонами світу	18
Практична робота № 13 Крос-культурна комунікація в міжнародному туристичному бізнесі	18
Практична робота № 14 Перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні	19
Список використаних джерел	21
Додатки	24

ВСТУП

Дисципліна «Географія та економіка міжнародного туризму» є дисципліною фахового спрямування підготовки спеціалістів в сфері туризму та гостинності.

Мета навчальної дисципліни «Географія та економіка міжнародного туризму» - ознайомити студентів спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа» та 242 «Туризм і рекреація» з тенденціями і закономірностями розвитку міжнародного туризму та сформулювати у них сучасне економіко-географічне мислення.

Предмет навчальної дисципліни – підходи і методи до вивчення географії та економіки міжнародного туризму, основні чинники розвитку міжнародного туризму та особливості територіальної організації туризму в Україні та світі.

**РОЗПОДІЛ АУДИТОРНИХ ГОДИН,
ЗАПЛАНОВАНИХ НА ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Становлення індустрії туризму	2	
2	Туристичне регіоназнавство	2	2
3	Сучасні показники міжнародної статистики в туризмі	2	
4	Міжнародні нормативно-правові акти	2	
5	Туроператорська і турагентська діяльність	2	2
6	Міжнародні і національні організації індустрії туризму і гостинності	2	
7	Туристські формальності	2	
8	Міжнародний ринок туристичних послуг	2	2
9	Міжнародні готельні та ресторанні мережі	2	1
10	Транспортні перевезення в міжнародному туризмі	2	1
11	Страховання і безпека туристів	2	2
12	Напрямки основних туристичних потоків по регіонах світу	4	2
13	Крос-культурна комунікація в міжнародному туристичному бізнесі	2	
14	Перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні	2	2
Всього		30	14

Завдання навчальної дисципліни «Географія та економіка міжнародного туризму»:

- ознайомити з міжнародними туристичними організаціями, їх значенням для туристичної галузі;
- сформувати у студентів розуміння особливостей формування міжнародних туристичних потоків;

- сприяти опануванню підходів і методів, що застосовуються для забезпечення успішного розвитку туризму у різних регіонах світу.

Майбутні фахівці з туристичного обслуговування після завершення вивчення курсу «Географія та економіка міжнародного туризму» повинні ЗНАТИ:

- історію розвитку туризму;
- форми, типи і види туризму;
- туристичне районування світу і України;
- особливості формування туристичних потоків та їх розміщення у туристичних регіонах світу;
- функціонування ринку міжнародного туризму у світі і в Україні;
- структуру міжнародних туристичних організацій та їх вплив на організацію міжнародного туризму;
- механізми державного регулювання туризму та органи виконавчої влади у сфері туризму;
- перспективи розвитку міжнародного туризму у світі і в Україні.

УМІТИ:

- оформлювати документи щодо дотримання паспортно-візових формальностей;
- виконувати правила безпеки, перетину кордону, санітарно-гігієнічних та медичних формальностей;
- убезпечувати подорожі туристів на основі страхування;

АНАЛІЗУВАТИ:

- тенденції та закономірності розвитку туризму;
- економічні, соціальні, політичні, культурологічні події для встановлення причинно-наслідкових зв'язків розвитку туризму.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №1

Тема. Становлення індустрії туризму
(2 години аудиторних занять)

Мета. Ознайомлення з історією становлення туристичної індустрії

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Заповнити таблицю "Етапи розвитку світового туризму". Розмістити етапи у логічному хронологічному порядку і підібрати для кожного етапу відповідні характерні риси:

Етапи:

- Формування індустрії туризму
- Етап масового туризму та глобалізації туристичної індустрії
- Етап становлення організованого туризму
- Початковий етап туризму

Характерні риси:

- З'являються державні та міжнародні туристичні організації; що свідчить про вихід туризму на державний та міжнародний рівні
- Швидко формується туристична індустрія
- Збільшення частки вільного часу в суспільстві
- Поява перших туристичних організацій
- Розвиток торгівлі
- Активно функціонує та розвивається туристична індустрія
- Туризм стає головною галуззю економіки багатьох країн
- Розвиток різних релігій
- З'являються перші туристичні кадри
- Розвиток культури і мистецтва
- Пізнання людиною природи
- Розвиток науково-технічного прогресу
- Туризм формується як окремий елітний вид відпочинку
- Створюється туристична інфраструктура
- Створюються нові туристичні центри, курорти, розвивались старі
- Туризм як галузь економіки вже існує
- Офіційно встановлюється відпустки для працюючих, що дозволяє здійснювати подорожі людям, зайнятим на виробництві
- Розширюються географія туристичних подорожей
- Значне зростання добробуту населення
- Збільшення частки вільного часу
- На державному рівні встановлені обов'язкові оплачувані відпустки для працюючих

Таблиця 1

Етапи розвитку світового туризму

Назва етапу	Термін етапу	Характерні риси етапу

Завдання 2. Користуючись роздатковим матеріалом, оформити відомості про діяльність Томаса Кука у вигляді хронологічної таблиці 2.

Завдання 3. Знайти інформацію про найбільш популярні напрямки у поточному році та заповнити таблицю «Найбільш популярні

туристичні DESTИНАЦІЇ СВІТУ». Нанести на карту google my maps найбільш відвідувані туристичні локації.

Таблиця 2

Значення діяльності Тома Кука у туристичній галузі

Період, дата	Туристична діяльність Томаса Кука (подія, її значення)

Таблиця 3

**Найбільш популярні туристичні DESTИНАЦІЇ СВІТУ
(за даними 20__ року)**

№ з/п	Назва	Місцезнаходження	К-ть відв-чів, млн. чол

Завдання для самостійної роботи:

1. Життєвий цикл DESTИНАЦІЙ
2. Підготувати повідомлення-презентацію про одну з відомих туристичних DESTИНАЦІЙ СВІТУ.

Література: [2, 4, 7, 8, 34-41].

ПРАКТИЧНА РОБОТА №2

Тема. Туристичне регіонаознавство
(2 години аудиторних занять)

Мета. Визначити особливості туристичного районування території. Сформувати вміння знаходити на карті і відмічати карті туристичні макрорегіони світу.

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Ознайомитись з туристичними макрорегіонами світу.

Завдання 2. Визначити найбільш популярні щодо кількості туристів країни, субрегіони, макрорегіон. Які країни є лідерами з кількості іноземних туристів та доходів від міжнародного туризму?

Завдання 3. Заповнити таблицю «Туристичні макрорегіони світу».

Таблиця 4

Туристичні макрорегіони світу (за UN Tourism)

Макро-регіон	Суб-регіон	Склад (важливі країни)	Туристські прибуття (20__ р)	Надходження від туризму (20__ р)	Дохід від одного туриста

Завдання 4. Який макрорегіон світу отримує найбільше доходів від туристів?

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення-презентацію про туристичні ресурси однієї країни (на вибір).
2. Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод.А).

Література: [3, 8-9, 34, 37-38].

ПРАКТИЧНА РОБОТА №3

Тема. Сучасні показники міжнародної статистики в туризмі
(2 години аудиторних занять)

Мета Ознайомитись з особливостями статистичних досліджень в туризмі, проведення аналізу основних тенденцій розвитку міжнародного туризму в світі.

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Основні показники, що характеризують рівень розвитку туризму (дод. Г-О).

Завдання 2. Принципи підрахунку кількості іноземних туристів.

Завдання 3. Основні тенденції розвитку міжнародного туризму в світі (дод. Г-О).

Завдання 4. Використовуючи статистичні показники, що друкуються у статистичних щорічниках UN Tourism Highlights:

- визначити показники абсолютного приросту, темпи зростання міжнародних туристських прибуттів для кожного макрорегіону, субрегіону і країни (за варіантом)
- визначити внесок країни (за варіантом) у розвиток міжнародного туризму по регіону та світу в цілому. Для цього розрахувати показник питомої ваги.
- визначити основні тенденції, що характеризують рівень розвитку міжнародного в'їзного туризму у країні (за варіантом) за останні 10 років.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення-презентацію про туристичні ресурси однієї країни (на вибір)
2. Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод.А).

Література: [3, 8-9, 34, 37-38].

ПРАКТИЧНА РОБОТА №4

Тема. Міжнародні нормативно-правові акти
(2 години аудиторних занять)

Мета. Ознайомитись з міжнародними нормативно-правовими актами

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Види міжнародних документів. Яка відмінність: декларація, конвенція, хартія, кодекс? Відповідь оформити у вигляді таблиці. До кожного документа підібрати відповідний зміст:

- офіційні заяви учасників міжнародних організацій чи міжнародних конференцій, що проголошують основні принципи політики або програмні положення діяльності організацій в якій-небудь конкретній сфері міжнародних відносин, наприклад у сфері туризму;
- один з видів договорів, який установлює взаємні права й обов'язки держав у певній галузі людської діяльності;
- зведення правил у певній сфері, що може мати офіційно закріплений характер, проте позбавлене безпосередньої юридичної сили;
- правовий акт, що формулює загальні принципи й цілі будь-яких міжнародних домовленостей, але не має обов'язкової сили.

Таблиця 5

Зміст міжнародних нормативно-правових актів

Міжнародні документи	Зміст міжнародних документів
Міжнародні конвенції	
Міжнародний кодекс	
Хартія	
Міжнародні декларації	
Меморандум	

Завдання 2. Ознайомитись з основними міжнародними нормативно-правовими актами в туризмі. Законспектувати у вигляді таблиці:

Таблиця 6

Міжнародні нормативно-правові акти в туризмі

Назва, дата і місце підписання документа	Мета, завдання, зміст, основні положення

Завдання 3. Сталі практики в туризмі. Регенеративний туризм

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення-презентацію про міжнародний нормативно-правовий документ (за варіантом).

2. Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод. А).

Література: [8, 11, 14-16]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №5

Тема. Туроператорська і турагентська діяльність
(2 години аудиторних занять)

Мета Ознайомитись з особливостями діяльності туроператорів і турагентів

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. У вигляді таблиці зобразіть головні відмінності між туроператором і турагентом. Які функції виконує кожен з них?

Таблиця 8

Характерні риси туроператора та турагента

Турагент	Туроператор

Завдання 2. Види туроператорів. За якими ознаками відрізняємо рецептивних туроператорів від ініціативних?

Завдання 3. Ознайомитись із Ліцензійними умовами провадження туроператорської діяльності в Україні. Законспектувати п.10, 11, 17, 20, 28.

Завдання 4. Банківська гарантія підтвердження фінансового забезпечення цивільної відповідальності туроператора перед туристами.

Завдання 5. Скільки туроператорів діє на туристичному ринку Рівненської області, м. Рівного, в Україні в цілому?

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення-презентацію про найбільших туроператорів світу.

2. Користуючись інтернет-ресурсом та іншими джерелами навести інформацію про кількість туристичних фірм (турагентів, туроператорів) м. Рівне або іншого міста, регіону (за основним місцем проживання - для студентів з інших міст).

Література: [6, 10, 16, 23, 24]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №6

Тема. Міжнародні і національні туристичні організації
(2 години аудиторних занять)

Мета ознайомитись із туристичними організаціями світу

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Класифікація туристичних організацій, їх значення для розвитку туризму в світі.

Завдання 2. Мета, завдання, специфіка діяльності і принципи роботи міжнародних та регіональних туристичних організацій

Завдання 3. Туристичні організації та об'єднання України. Українська асоціація активного та екологічного туризму UAETA.

Завдання 4. Ознайомитись та провести обговорення брошури "Tourism and Sustainable Development Goals": як туризм може вплинути на досягнення цілей сталого розвитку.

Завдання 5. Історія створення та структура управління UN Tourism. Місце знаходження штаб квартири, головний секретар .

Завдання 2. Цілі, завдання, напрями діяльності. До кожного напрями діяльності підібрати відповідний приклад:

- UN Tourism створює базові навчальні структури, короткотермінові і заочні курси;
- UN Tourism розробляє рекомендації і допомагає урядам країн у питаннях розробки проєктів, техніко-економічних обґрунтувань, визначення потреб в інвестиціях, передання технологій, а також маркетинг і просування туристичного продукту;
- У UN Tourism працює видавничий підрозділ, що одночасно є органом зі зв'язків з пресою;
- UN Tourism бере участь у міжнародних форумах, присвячених охороні навколишнього середовища та екології планети;
- UN Tourism приділяє увагу питанням охорони здоров'я і безпеки туристів, усуненню бар'єрів на шляху туризму;
- UN Tourism є основним центром накопичення, аналізу і поширення відомостей про туризм.

Таблиця 7

Основні напрями діяльності UN Tourism

Основні напрями діяльності UN Tourism	Приклади діяльності
Зміцнення співпраці країн з метою розвитку туризму	
Організація професійної	

підготовки в сфері туризму	
Забезпечення стійкого розвитку туризму і вирішення екологічних проблем	
Поліпшення якості туризму	
Створення статистики туризму і дослідження ринку	
Розвиток комунікацій і системи документації в сфері туризму.	

Завдання 3. Міжнародні дні туризму. Гасло дня туризму поточного року, місце проведення (у поточному році) офіційних урочистостей з нагоди міжнародного дня туризму.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення про різні туристичні організації світу, України у вигляді презентації у PowerPoint.
2. Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод.А).

Література: [8-11, 14, 15]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №7

Тема. Туристські формальності

(2 години аудиторних занять)

Мета. Ознайомитись з туристськими формальностями, отримати навички щодо підготовки документів для подання в посольство з метою отримання візи

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Види формальностей у міжнародному туризмі, їх сутність.

Завдання 2. Що таке віза? Типи Шенгенських віз.

Завдання 3. Спрощення туристських формальностей стало об'єктом міжнародних угод і договорів. Запишіть які міжнародні документи регламентують туристські формальності.

Завдання 4. Перелік країн, які входять у даний час в Шенгенську зону

Завдання 5. Заповнити візову анкету для тримання візи на навчання

Завдання 6. Візова карта України

Завдання 7. Навести перелік безвізових країн для Українців

Завдання 8. Визначити перелік необхідних документів для отримання візи на навчання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розділ візових формальностей «Малий прикордонний рух»
2. Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод.А).

Література: [8-11]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №8

Тема. Міжнародний ринок туристичних послуг

(2 години аудиторних занять)

Мета. Ознайомитись особливостями ринку туристичних послуг у світі

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Що являє собою туристичний ринок? Які його особливості?

Завдання 2. Типи туристичних ринків світу (високо інтенсивні, стабільні, реформовані, акумулюючі). До якого типу належить туристичний ринок України?

Завдання 3. Що таке туристична послуга? Особливості туристичних послуг.

Завдання 4. Схема взаємозв'язків ринку туристичних послуг

Завдання 5. При встановленні ціни передусім враховуються характер конкуренції на відповідному туристичному ринку. У вигляді таблиці підібрати характер конкуренції, притаманний відповідному типу ринку:

- жоден окремо взятий покупець чи продавець не може сильно вплинути на рівень поточних ринкових цін. Підприємства на такому ринку не втрачають багато часу на розробку маркетингової стратегії.

- туристичні підприємства встановлюють на свої товари і послуги ціни в широкому діапазоні, оскільки пропозиції різних туристичних організацій відрізняються одна від одної якістю та особливими властивостями. Підприємства розробляють різні пропозиції для різних сегментів і широко використовують практику присвоєння своїм продуктам марочних назв, рекламу та методи особистого продажу.

- невелика кількість туристичних підприємств. Новим претендентам важко проникнути на такий ринок. Кожний виробник чутливо реагує на стратегію і дії конкурентів.

- знаходиться лише один продавець. Це може бути державна монополія, приватна нерегульована монополія і приватна регульована монополія.

Таблиця 9

Види туристичних ринків	Характер конкуренції
ринок чистої конкуренції	
ринок чистої монополії	
олігополістичний ринок	
ринок монополістичної конкуренції	

Завдання 6. У вигляді таблиці підібрати характеристику для відповідного виду ціни:

- є початковою, її узгоджують (уторговують) на переговорах між продавцем та покупцем;
- ціна реальної угоди купівлі-продажу, визначається умовами поставки, зазначеними у контракті;
- це грошове відбиття інтернаціональної вартості товару, реалізованого на світовому ринку.

Таблиця 10

Ціна	Зміст ціни
Світова ціна	
Фактурна ціна	
Базисна ціна	

Завдання 7. Що таке "ціна нетто" і ціна "брутто" у туризмі?

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати 4 визначення туристичного ринку за різними авторами
2. Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод.А).

Література: [6, 8-11, 14-15, 21]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №9

Тема. Міжнародні готельні та ресторани мережі
(2 години аудиторних занять)

Мета: набуття знань щодо основних компонентів обслуговування туристів

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Що таке франчайзинг? Особливості франчайзингу у сфері гостинності. Франчайзер і франчайзі.

Завдання 2. Поняття про готельні мережі.

Завдання 3. Поняття про ресторанні мережі

Завдання 4. Класифікація засобів розміщення

Завдання 5. Що таке таймшер?

Завдання 6. Яка відмінність в поняттях «тип розміщення в номері» і «тип номера».

Завдання 7. Типи та режими харчування

Завдання 8. Позначення проживання туристів у туристичному закладі

Завдання 9. Типи номерів розміщення

Завдання 10. Види номерів в готелі за видом з вікна

Завдання 11. Ознайомитись із рейтингом готельних брендів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення про відомі готельні мережі світу у вигляді презентації у PowerPoint. Зміст презентації «Готельні мережі» має містити наступні відомості про конкретну готельну мережу: логотип, дата заснування, засновник, місце розташування головного офісу (штаб-квартири), валовий дохід, чистий прибуток, штат (чисельність працівників), сайт, історія розвитку, кількість готелів у різних країнах (бажано карту, графік або навести узагальнену таблицю), фото апартаментів із зазначенням вартості перебування, цікаві факти (особливості, інновації в обслуговуванні, які фільми знімалися на території, які міжнародні відомі заходи проводились, улюблене місце відомих осіб тощо)

Література: [3, 5-6, 8-11, 39-40]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №10

Транспортні перевезення в міжнародному туризмі

(2 години аудиторних занять)

Мета ознайомлення студентів з принципами організації круїзів, регулярних та чартерних авіарейсів, а також особливостями роботи low-cost авіакомпаній, отримати навички щодо користування комп'ютерними системами бронювання авіаквитків

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Для чого використовують транспортні засоби в турах?

Завдання 2. Які розрізняють види транспортних турів у залежності від задіяного технічного засобу переміщення туристів? Розподіл подорожей за видом транспорту та за метою подорожі.

Завдання 3. Комп'ютерні системи бронювання авіаквитків.

Завдання 4. Характеристика водних та залізничних круїзів. Яким чином класифікуються водні круїзи? Які круїзні маршрути охоплюють територію України? Які залізничні круїзні компанії Ви знаєте? Які морські круїзні компанії Ви знаєте?

Завдання 5. Що таке чартер? Які відмінності має чартерний рейс від регулярного?

Завдання 6. Різновиди авіа-чартеру: закритий чартер, цільовий чартер, інклюзив-тур чартер, блок-чартер, нецільовий чартер, спліт-чартер, разовий чартер, тайм-чартер, чартерний ланцюг. Що таке бербоут-чартер?

Завдання 7. Хто такий консолідатор? Хто може бути консолідатором?

Завдання 8. Міжнародні транспортні організації: ICAO, IATA, ін.

Завдання 9. Аеропорт, аеродром, аеровокзал: функції. Найбільші авіакомпанії світу. Найбільший пасажирський авіалайнер світу. Які літаки експлуатуються на малих та середньомагістральних перельотах?

Завдання 10. Квитки різних авіакомпаній можуть бути оформлені по-різному, але які атрибути зазначаються на всіх квитках? Скласти таблицю основних кодів, що використовуються в авіаквитках.

Завдання 11. Що представляє собою «жорстка» та «м'яка» квота місць?

Завдання 11. Норми на перевезення багажу різними видами транспорту

Завдання 13. Міжнародні пасажирські транспортні тарифи. Чим відрізняються нормальні тарифи від спеціальних? У чому полягає головна мета тарифної політики на пасажирському транспорті?

Завдання 14. Що таке трансфер?

Завдання 15. Зупинка Stopover. Приклади

Завдання 16. Розташуйте перелічені транспортні послуги в порядку значущості для надходження коштів, що фіксується в платіжному балансі України:

- послуги залізничного транспорту
- послуги авіатранспорту
- послуги трубопровідного транспорту
- послуги морського транспорту

- послуги річкового транспорту
- послуги автомобільного транспорту

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення про найбільш популярні водні та залізничні круїзи світу, України (за вибором) у вигляді презентації у PowerPoint.

Література: [1, 3-4, 8-10]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №11

Тема. Страхування і безпека туристів

(2 години аудиторних занять)

Мета Ознайомитись з особливостями страхування туристів

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Рейтинг найбільших виплат на ринку туристичного страхування за останні роки

Завдання 2. Ліга страхових організацій України: міжнародна діяльність, ризикове страхування (показники рівня виплат), страхування життя (показники рівня виплат)

Завдання 3. Ознайомитись з ринком страхових послуг у м. Рівне

Завдання 4. Що таке асистанс?

Завдання 5. Чинники ризику в туризмі

Завдання 6. Що таке франшиза у страхуванні (страхова франшиза)

Завдання 7. Типи страхування: компенсаційне та сервісне.

Завдання 11. Міжнародні організації, що регулюють страхову діяльність

Завдання 12. Найкращі міжнародні компанії, що надають послуги з туристичного страхування

Завдання 13. Види страхування, що застосовуються у туризмі. Підберіть до кожного виду страхування відповідний приклад:

- страхування перевізників;
- страхування іноземних громадян, які тимчасово перебувають на території країни;
- обов'язкове страхування пасажирів.

Види страхування, що застосовуються у туризмі	Приклади страхування
1.Медичне страхування	
2.Страхування відповідальності	
3.Страхування від нещасних випадків	

Завдання 14. Що спільного й відмінного є між страховою подією і страховим випадком?

Завдання 15. Що не відноситься до страхових випадків?

Завдання 16. Страхування відповідальності. «Зелена картка».

Завдання 17. Медичне страхування.

Завдання для самостійної роботи:

Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод.А).

Література: [8-11]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №12

Тема. Напрями основних туристичних потоків за регіонами світу

(4 години аудиторних занять)

Мета Ознайомитись з популярними туристичними регіонами світу, популярними туристичними напрямками

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. На карті google my maps нанести популярні туристичні дестинації світу (по 10 в кожному регіоні)

Завдання 2. Відмітити на карті великі санаторно-курортні центри світу. Охарактеризувати їх.

Завдання 3. Відмітити на карті головні центри паломництва. Назвати святині трьох світових релігій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення про різні туристичні центри світу (спортивного туризму, гірськолижного туризму, ділового туризму, конгресово-виставкового туризму, фестивального туризму, лікувального і озорового туризму, релігійного туризму, бізнес-туризму, інсентив-туризму) у вигляді презентації у PowerPoint.

2. Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод.А).

Література: [2, 5, 12-15, 32, 35-42]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №13

Тема. Крос-культурна комунікація в міжнародному туристичному бізнесі

(2 години аудиторних занять)

Мета Ознайомитись з особливостями крос-культурної комунікації в міжнародному туристичному бізнесі

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Поняття крос-культурної комунікації.

Завдання 2. Етика міжнародного туристичного бізнесу.

Завдання 3. Міжкультурні конфлікти у сфері туризму.

Завдання 4. Особливості спілкування з туристами різних країн.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення про різні туристичні центри світу (спортивного туризму, гірськолижного туризму, ділового туризму, конгресово-виставкового туризму, фестивального туризму, лікувального і оздоровчого туризму, релігійного туризму, бізнес-туризму, інсентив-туризму) у вигляді презентації у PowerPoint.
2. Підготувати доповідь (за варіантом) на одну з тем для самостійного опрацювання (дод.А).

Література: [33]

ПРАКТИЧНА РОБОТА №14

Тема. Перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні

(2 години аудиторних занять)

Навчальні цілі. Ознайомитись з особливостями вітчизняного ринку туристичних послуг, визначити потенціал розвитку туризму в Україні

Завдання для роботи в аудиторії:

Завдання 1. Проаналізувати основні тенденції розвитку міжнародного туризму в Україні. Вплив війни на туризм.

Завдання 2. Види заходів реалізації економічної політики розвитку туризму. До кожного різновиду заходів підібрати відповідну характеристику:

- державні субсидії, призначені для заохочення пріоритетних напрямків розвитку туризму;
- зниження обмінного курсу своєї валюти за допомогою девальвації, стимулюючи тим самим попит міжнародного туризму;
- зниження податків для туристичних фірм.

Таблиця 12

Заходи реалізації економічної політики розвитку туризму	Зміст заходів
Фіскальні	
Бюджетні	
Грошові	

Завдання 3. Які існують моделі державного управління туристичною діяльністю? До кожної моделі підібрати її характеристику:

- управління здійснює впливове галузеве міністерство;
- управління здійснює підрозділ багатогалузевого міністерства;
- відсутній центральний орган управління.

Таблиця 13

Моделі державного управління міжнародною туристичною діяльністю	Характеристика моделі державного управління
Децентралізована	
Змішана	
Централізована	

Завдання 4. Визначити: структуру виїзного та в'їзного туризму за видами; структуру виїзного туризму за країнами відвідування; структуру в'їзного туризму за країнами; відповідність тенденцій розвитку туризму в Україні загальносвітовим тенденціям.

Завдання 5. В процесі обговорення дізнатись: З яких країн до України приїжджає найбільша кількість туристів? Чому спостерігається невідповідність між кількістю туристів та доходами від туризму в Україні?

Завдання 6. Туризм і бедленди. Території, ревіталізовані під функції туризму. Туризм і сталий розвиток.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати повідомлення у вигляді демонстрації підготовленої презентації у PowerPoint про перспективу і можливості розвитку різних видів міжнародного туризму в Україні.

2. Ознайомитись з плануванням і політикою розвитку туризму в провідних країнах світу: Німеччина, Франція, Велика Британія, США, Китай

Література: [7, 12, 16-22, 24, 31]

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Авіаквитки. *Airlife тревел-провайдер* : веб сайт. URL: <https://airlife.ua/chasto-zadavaemye-voprosy-2/>
2. Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі) : монографія / В. Г. Явкін, В. П. Руденко, В. М. Андрейчук, О. Д. Король та ін. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. 344 с.
3. Економіка рекреації та туризму : навчальний посібник / О. А. Сущенко, О. О. Стрижак, Н. А. Дехтяр та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 347 с.
4. Дітковська І. А. Правове регулювання повітряних перевезень за участю фактичного перевізника : монографія. Київ, 2010. 200 с.
5. Кузик С. Географія міжнародного туризму. ЛНУ, 2019. 272 с.
6. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.
7. Любіцева О. О., Панкова В. І., Стаційчук В. І. Туристичні ресурси України: навч. посібник. Київ : Альтерпрес, 2007. 369 с.
8. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник. Київ, 2008. 661 с.
9. Мальська М. П., Рутинський М. Й., Білоус С. В., Мандюк Н. Л. Економіка туризму: теорія та практика : підручник. Київ : ЦУЛ, 2014. 544 с.
10. Мальська М. П., Худо В. В., Занько Ю. С. Організація туристичного обслуговування : підручник. Київ : Знання, 2011. 275 с.
11. Пазенюк В. С., Федорченко В. К., Кручек О. А., Мініч І. М. Туризмологія (теорія туризму) : навч.-метод. посіб. зі спецкурсу. Київ : КУТЕП, 2010. 70 с.
12. Рутинський М. Й. Географія туризму України : навч.-метод. Посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
13. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
14. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. Київ : КНТЕУ, 2009. 436 с.
15. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави : міжнародний, національний, регіональний досвід : монографія / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 280 с.

16. Про туризм : Закон України № 325/95-ВР від 15.09.1995. Редакція від 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>

Допоміжна

17. Басюк Т. О., Яковишина М. С., Скорина Т. М. Особливості розвитку маршруту Via Regia в системі туристичних культурних шляхів країн Європи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2024. № 12. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-12-10591>

18. Громаченко К. Ю., Яковишина М. С., Вітрук Н. О. Міжнародний досвід рекреаційного використання порушених земель. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. С.-г. науки* Рівне : НУВГП, 2022. Вип.2 С. 55–69. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/24117/>

19. Калько А. Д., Карнаух Є. М. Історія системи страхування в туризмі. *Туризм: наука, освіта, практика-2023* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 10-річчя кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Національного університету водного господарства та природокористування. Рівне, НУВГП. 2023. С. 55–56.

20. Конарівська О. Б., Яковишина М. С., Гордійчук А. О. Сутність і значення інноваційної стратегії туристичного бізнесу для розвитку регіонів країни. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування Сер. Економічні науки*. Рівне : НУВГП, 2021. Вип.4 (96). С. 49–58. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/23595/>

21. Кушнір Н.Б., Конарівська О.Б. Яковишина М.С., Характеристика механізму державного управління туристичною галуззю України. *Вісник НУВГП. Сер. Економічні науки*. Рівне : НУВГП, 2018. Вип. 2 (82). С. 60–68. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/14577/>

22. Кушнірук Ю. С., Яковишина М. С. Медичний туризм у Рівненській області: можливості та перспективи розвитку. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія «Географічні науки»*. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. № 9 (358). С. 112–119. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/8235/>

Інформаційні ресурси

23. Державне агентство розвитку туризму. ДАРТ. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>

24. Державний комітет статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>

25. Довідник безбар'єрності. URL: <https://bf.in.ua/>
26. Наукова бібліотека НУБГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL : <https://surl.li/rlapfn> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).
27. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
28. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні. *Міністерство інфраструктури України : веб сайт*. URL: <https://surl.li/vfayno>
29. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, вул. О. Борисенка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/>
30. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44). URL: <https://rivnecbs.com.ua/>
31. Рівненщина туристична. URL: <https://rivne.travel/>
32. Explore all Cultural Routes by theme. *Cultural Routes : web site*. URL: <https://www.coe.int/en/web/cultural-routes/by-theme>
33. Intercultural Communication a contextual approach James W. Neuliep 8th ed. Sage Publications, 2020. URL: <https://studentebookhub.com/wp-content/uploads/2024/preview/9781544348704.pdf>
34. UN Tourism Data Dashboard (Інформаційна панель туристичних даних «Туризм ООН»). URL: <https://www.unwto.org/tourism-data/unwto-tourism-dashboard>
35. New 7 wonders. URL: <https://new7wonders.com/>
36. World's Most-Visited Tourist Attractions. URL: <https://www.worldatlas.com/articles/the-world-s-most-popular-tourist-attractions.html>
37. World statistics. URL: <http://world-statistics.org/>
38. International tourism, number of arrivals. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL>
39. Hospitality on : веб-сайт. URL: <https://hospitality-on.com>
40. Hotels 50 - 2019. *Brand finance* : веб-сайт. URL: <https://brandirectory.com/rankings/hotels-50-2019>
41. World travel award : веб-сайт. URL: <https://www.worldtravelawards.com>.
42. The Travel and Tourism Development Index 2024. URL: <https://www.weforum.org/publications/travel-tourism-development-index-2024/>

Тематика самостійної роботи

Історія розвитку Thomas Cook Group
Об'єкти світової природної та історико-культурної спадщини ЮНЕСКО в Україні
Сім чудес світу (природних, архітектурно-історичних)
Сім чудес України (природних, архітектурно-історичних)
Найкращі музеї світу
Найпопулярніші архітектурні об'єкти світу
Міжнародні туристичні організації
Туристичні центри світу: спортивний туризм
Туристичні центри світу гірськолижного туризму
Туристичні центри світу ділового туризму
Туристичні центри світу конгресово-виставкового туризму
Туристичні центри світу фестивального туризму
Туристичні центри світу лікувального і оздоровчого туризму
Основні три релігії світу. Туристичні центри світу паломницького (релігійного) туризму
Туристичні центри світу бізнес-туризму
Туристичні центри світу інсентив-туризму
Особливості планування і політика розвитку туризму в провідних країнах світу: Німеччина
Відомі готельні мережі світу
Життєвий цикл туристичних дестинацій
Перспектива і можливості розвитку різних видів міжнародного туризму в Україні
Особливості планування і політика розвитку туризму в провідних країнах світу: Франція
Особливості планування і політика розвитку туризму в провідних країнах світу: Велика Британія
Особливості планування і політика розвитку туризму в провідних країнах світу: США
Особливості планування і політика розвитку туризму в провідних країнах світу: Китай
Особливості планування і політика розвитку туризму в Італії
Найбільш загадкові місця світу
Вплив війни на туристичну діяльність України
Культурні маршрути Ради Європи

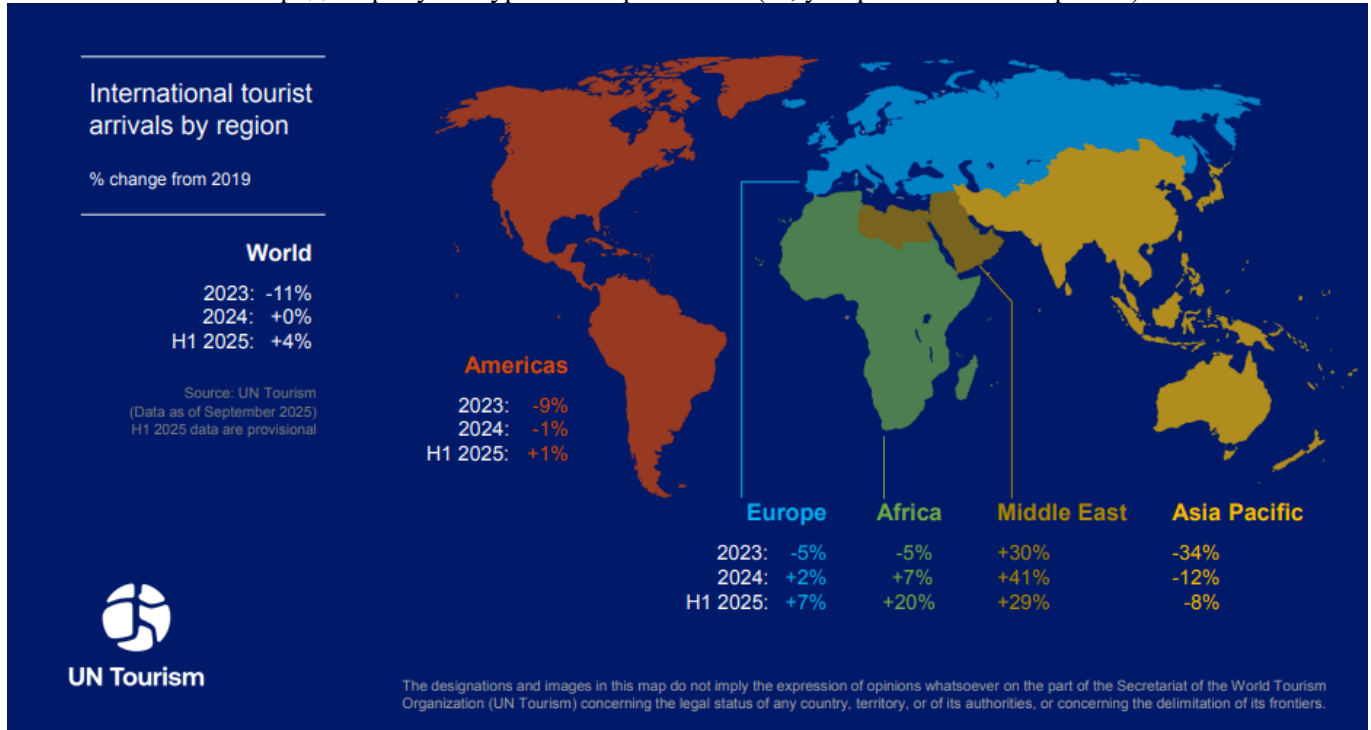
Темпи розвитку міжнародного туризму

Рік	Кількість туристських прибуттів
1950	25 млн
1960	69 млн
1970	159 млн
1980	284 млн
1990	435 млн
2000	674 млн
2010	949 млн
2017	1,326 млрд
2018	1, 4 млрд
2019	1,46 млрд
2020	407 млн
2021	458 млн
2022	960 млн
2023	1,286 млрд
2024	1,45 млрд
2025	1,52 млрд
2030 (прогноз)	1,8 млрд

Рейтинг готелів за кількістю кімнат (2025 рік) [23]

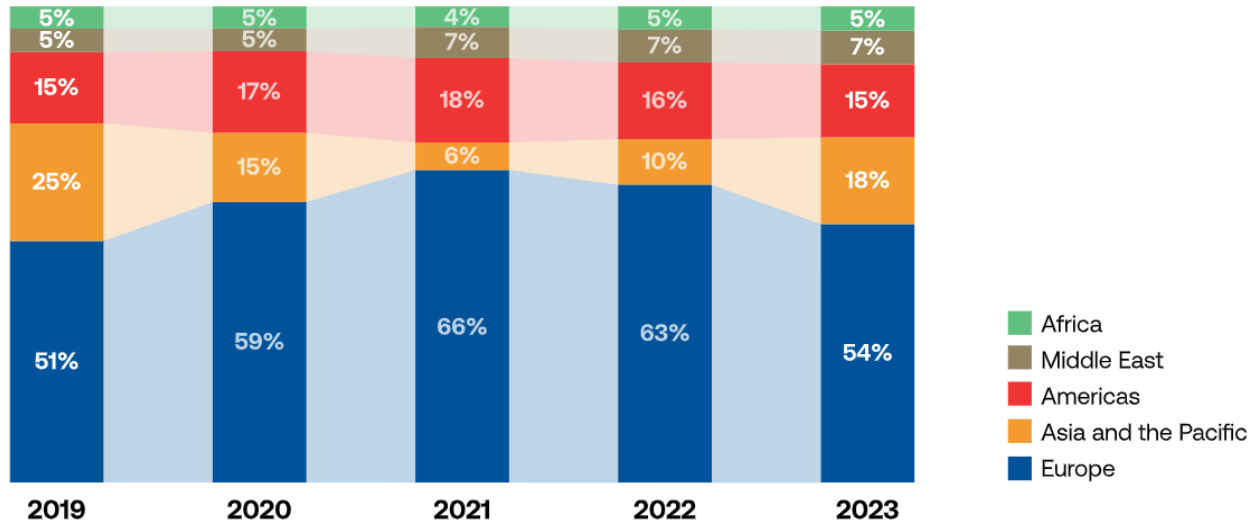

Міжнародні прибуття туристів за регіонами (% у порівнянні з 2019 роком)

Джерело: World Tourism Barometer, Volume 23, Issue 3, September 2025

Міжнародні туристські прибуття (% за регіонами світу)

Figure 5: International tourist arrivals (share of world, %)

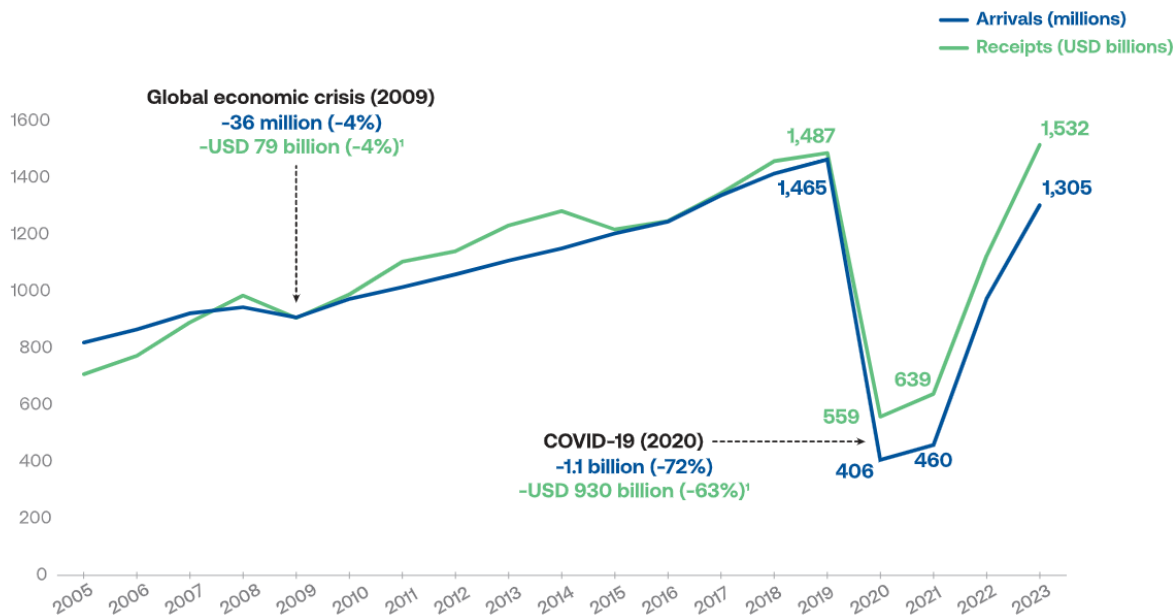
Source: UN Tourism

Data as of September 2024

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

Міжнародні туристські прибуття та грошові надходження від туристів, 2000-2023

Figure 3: International tourist arrivals and tourism receipts, 2000-2023

Source: UN Tourism

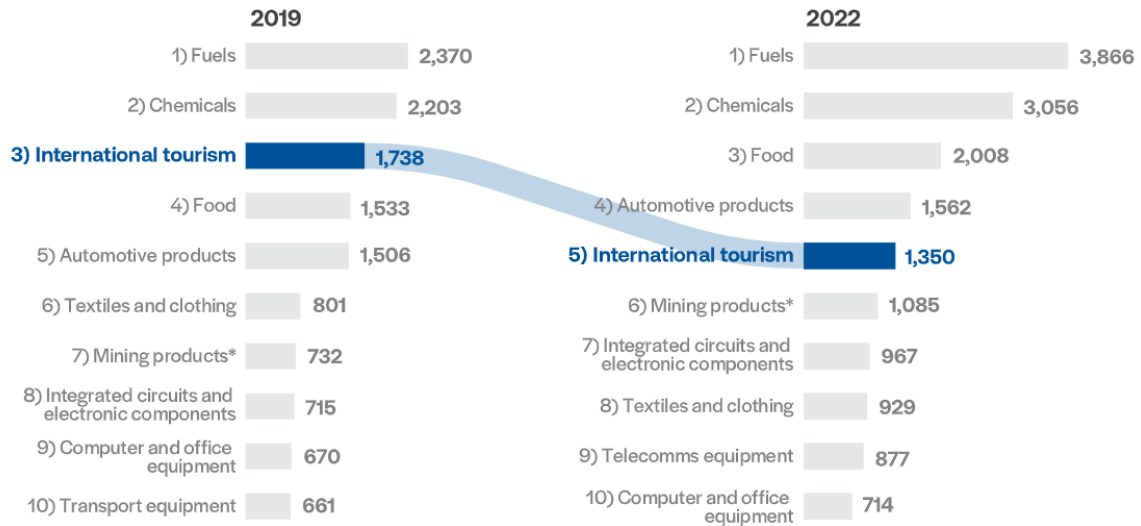
¹ Change in local currencies and constant prices.

Data as of September 2024

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

Провідні експортні галузі світу за грошовими надходженнями (2019 та 2022)

Figure 15: World's Top 10 export categories by earnings (USD trillions), 2019 and 2022

Source: World Tourism Organization (UN Tourism) and World Trade Organization (WTO)

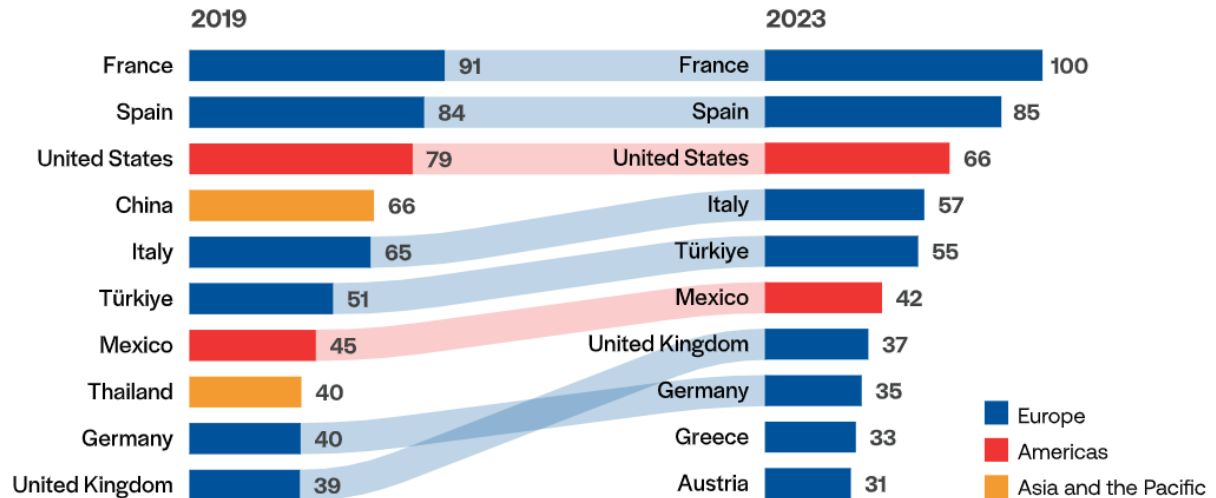
Data as of September 2024

*Other than fuels.

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

Країни, які приймають найбільшу кількість туристів (2019 і 2022 роки)

Figure 16: World's top 10 destinations – International tourist arrivals (millions)

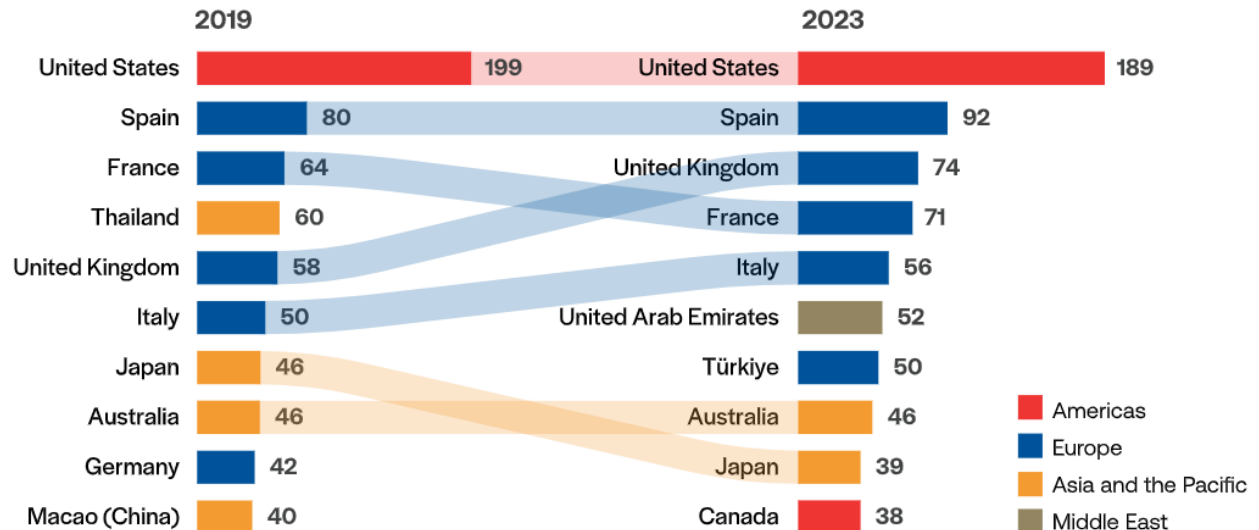
Source: UN Tourism

Data as of September 2024

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

Країни, які отримують найбільше прибутків-надходжень від туристів

Figure 17: World's top 10 tourism earners – International tourism receipts (USD billions

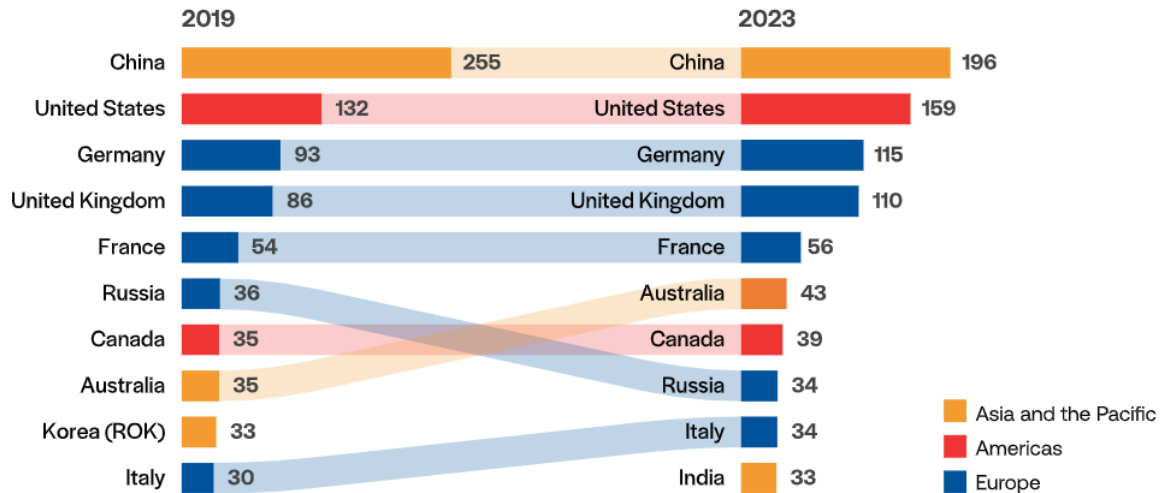

Source: UN Tourism

Data as of September 2024

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

Рейтинг країн по витратах на міжнародний туризм, млрд дол

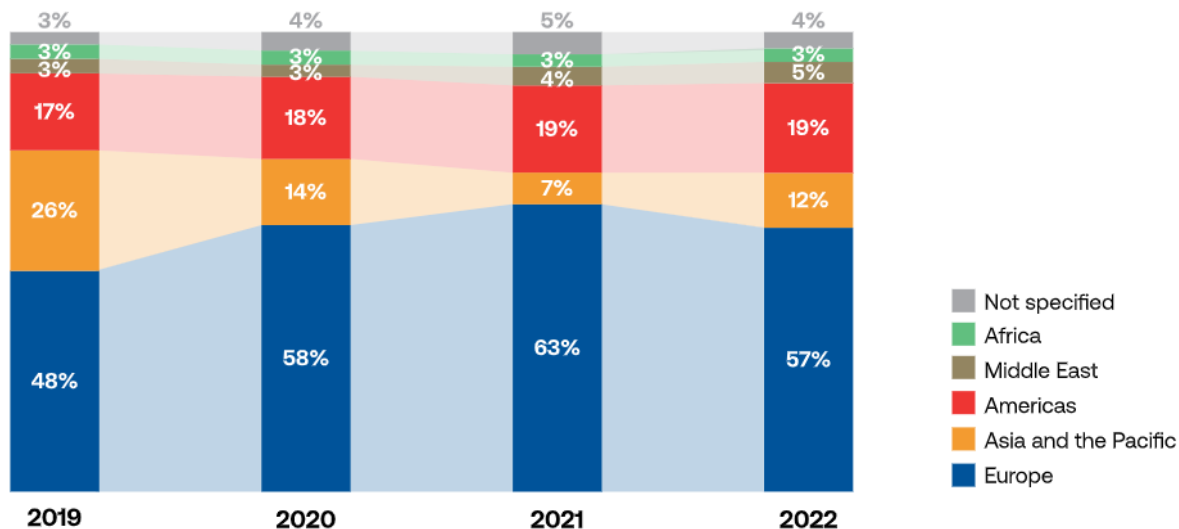
Figure 18: World's top 10 tourism spenders – International tourism expenditure (USD billions)

Source: UN Tourism

Data as of September 2024

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

Виїзний туризм за регіонами проживання, 2019-2022, %

Figure 19: Outbound tourism by region of origin, 2019–2022 (%)*

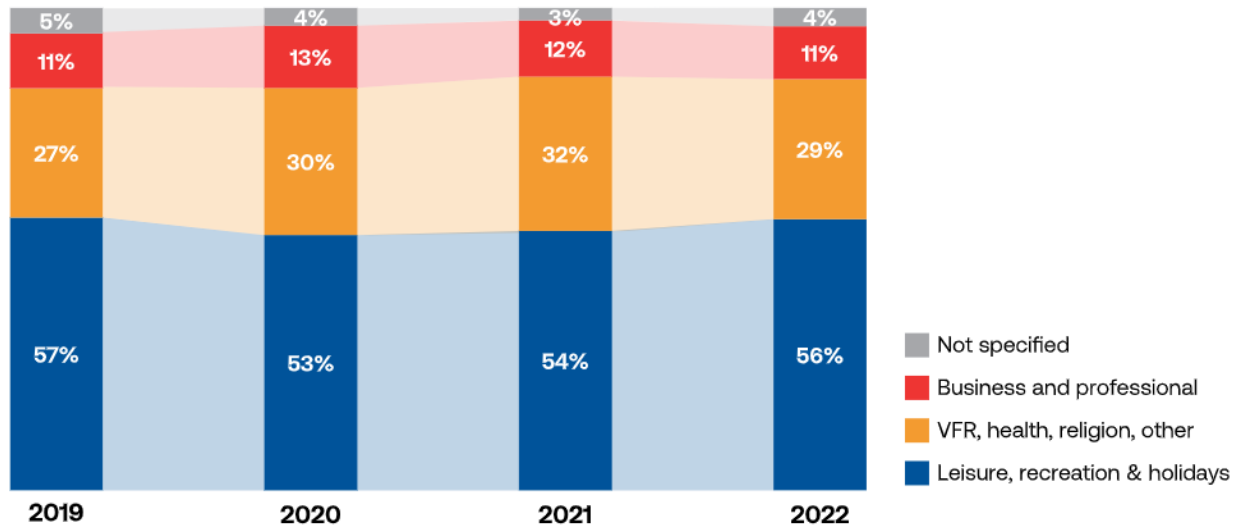
Source: UN Tourism

Data as of September 2024

* International trips generated by each region.

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

В'їзний туризм, за метою подорожі

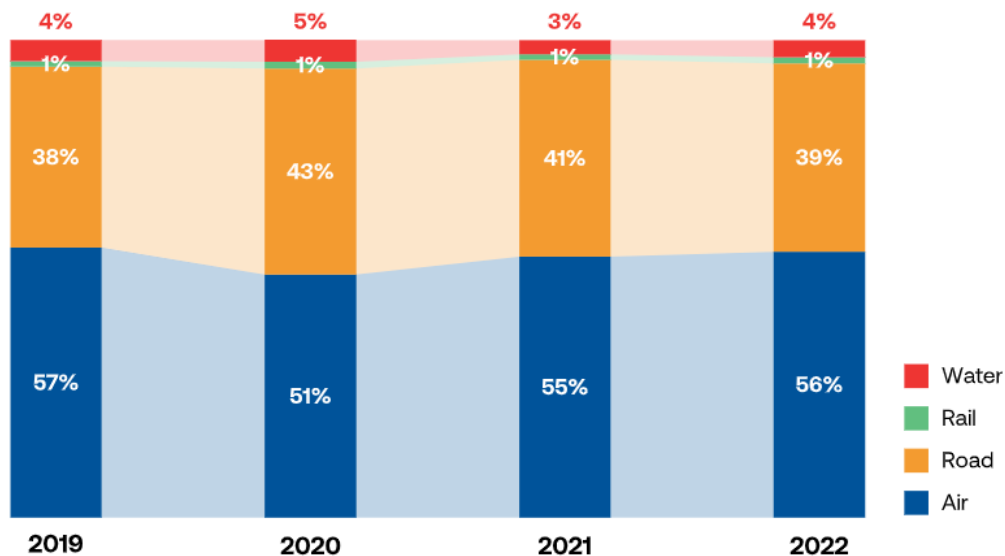
Figure 20: Inbound tourism by purpose of visit, 2019–2022 (%)

Source: UN Tourism

Data as of September 2024

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

Вїзний туризм, за видом транспорту, 2019-2022

Figure 21: Inbound tourism by mode of transport, 2019–2022 (%)

Source: UN Tourism

Data as of September 2024

Джерело: International Tourism Highlights 2024 Edition <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284425808>

Профіль України за кожним з показників індексу конкурентоспроможності у сфері туризму та подорожей 2019 [25]

Ukraine

78th / 140

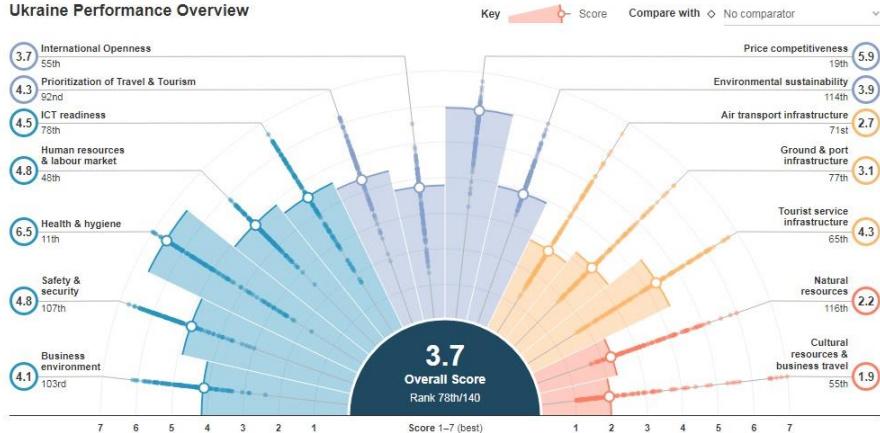
Travel & Tourism Competitiveness Index 2019 edition

Key Indicators

Sources: World Tourism Organization (UNWTO) and World Travel and Tourism Council (WTTTC)

International tourist arrivals	14,229,600	i	T&T industry Share of GDP % GDP	1.4	i
International tourism inbound receipts	US \$1,261.0 million	i	T&T industry employment	206,200 jobs	i
Average receipts per arrival	US \$526.5	i	% of total	1.3%	i
T&T industry GDP	US \$1,794.5 million	i	T&T industry Share of Employment % total employment	1.3	i
% of total	1.4%				

Ukraine Performance Overview

Туризм і Глобальні цілі сталого розвитку*

1. Подолання бідності. 2. Подолання голоду. 3. Міцне здоров'я і благополуччя. 4. Якісна освіта. 5. Гендерна рівність. 6. Чиста вода та належні санітарні умови. 7. Доступна та чиста енергія. 8. Гідна праця та економічне зростання. 9. Промисловість, інновації та інфраструктура. 10. Скорочення нерівності. 11. Сталий розвиток міст та спільнот. 12. Відповідальне споживання та виробництво. 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату. 14. Збереження морських ресурсів. 15. Захист екосистем суші. 16. Мир, справедливість та сильні інститути. 17. Партнерство заради стійкого розвитку.

* Перелік ЦСР, яких на сьогодні дотримуються всі країни світу, був офіційно затверджений на засіданнях Генеральної Асамблеї ООН в кінці вересня 2015 року

Джерело: Tourism for SDGs, a platform developed by UN Tourism.

Глобальні цілі сталого розвитку, на досягнення яких туризм має прямий вплив

 GOAL 8 PROMOTE SUSTAINED, INCLUSIVE AND SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH, FULL AND PRODUCTIVE EMPLOYMENT AND DECENT WORK FOR ALL	Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання Сприяти сталому, всеосяжному і стійкому економічному зростанню, повній і частковій зайнятості та гідній роботі для всіх. Туризм є одним з рушійних сил глобального економічного зростання і у даний час складає 1 з 11 робочих місць по всьому світу. Надаючи доступ до гідної праці в секторі туризму, суспільство, особливо молодь і жінки, можуть набути певних навичок і скористатися можливостями професійного розвитку. Внесок сектору у створення робочих місць зазначається у цільовій задачі 8.9: «До 2030 року розробити і впровадити політику, спрямовану на сприяння сталому туризму, який створює робочі місця і сприяє місцевій культурі і продуктам».
 GOAL 12 ENSURE SUSTAINABLE CONSUMPTION AND PRODUCTION PATTERNS	Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво Забезпечення стійких моделей споживання і виробництва у туристичному секторі, котрий застосовує методи сталого споживання та виробництва, може відігравати важливу роль в прискоренні глобальної рушійної сили до стійкості. Для цього, як встановлено у цільовій задачі 12.8, необхідно «Розробити і впровадити інструменти для моніторингу впливу сталого розвитку на сталий туризм, який створює робочі місця, сприяє місцевій культурі і продуктам». Програма сталого туризму 10-річних етапів по стійким методам споживання і виробництва спрямована на розробку таких практик, включаючи ініціативи щодо раціонального використання ресурсів, які призводять до посилення економічних, соціальних і екологічних наслідків.
 GOAL 14 CONSERVE AND SUSTAINABLY USE THE OCEANS, SEAS AND MARINE RESOURCES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS More at sustainabledevelopment.un.org/sdgs/propose	Ціль 14. Збереження морських ресурсів Зберігати і відповідально використовувати океани, моря і морські ресурси для сталого розвитку. Прибережний і морський туризм, найбільші сегменти туризму, особливо для малих острівних держав, що розвиваються, спираються на здорові морські екосистеми. Розвиток туризму має бути частиною комплексного управління прибережними зонами, щоб допомогти охороняти і зберегти тендітні екосистеми і служити засобом просування синьої економіки відповідно до цільової задачі 14.7: «до 2030 року збільшити економічні вигоди від малих острівних держав, що розвиваються, і забезпечити стале використання морських ресурсів, в тому числі шляхом сталого управління рибним господарством, аквакультурою і туризмом».